

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

S. Maria ad Martyres, seu Rotunda, nu. 24.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

S. MARIA AD MARTYRES
seu Rotunda.

24.
Structura
templi S.
Maria Ro-
tunda.

S. Maria ad Martyres, quæ vulgò à structura figura Rotunda dicitur, olim fuit Ethnicorū celebre delubrum à M. Agrippa Augusti genero, anno ab Urbe condita 727. excitatum, ac biennio post auctore Dionæ absolutum, idemq; teste Plinio l. 36. c. 15. propter extinctum civile bellum, M. Antonio, & Cleopatra ad Actiacū promontorium ab Augusto superatis, Jovi Ultori dicatum, dictum est autem Pantheon: *Quod in simulachris Marsis & Veneris*, inquit Dio lib. 53. histor. Romanæ, *multas Decorum imagines acciperet, ut verò mihi videtur, quod forma convexa fastigiatam Celi similitudinem ostenderet*, sic ille. Cum verò Titi tempore conflagrasset, à Domitiano, ut auctor est Cassiodorus, restitutum est, nec multo post sub Trajano fulmine ictum ab Agriano, teste Spartiano, restauratur, postmodum à Septimio Severo, & M. Aurelio Antonino, ut videre est in ejusdem templi inscriptione, cum omni cultu est restitutum. Anno verò salutis 607. Bonifacius Papa IV. ab idololatriæ sordibus expurgatum delatis in illud ex variis Urbis cœmeteris octo & viginti eunibus onustis ossibus martyrum, iisq; propè summum altare ad ejus dexteram decenter collocatis, Dei Genetrici, & omnibus Martyribus die 13. Maji consecravit solenni, ac peculiari instituta festiuitate, ejus meminit Martyrologium, & adhuc Romæ ea die recolitur in hoc templo, quod propterea S. Maria ad Martyres est appellatum, ut videre est in Stationibus mensalis feria 6 post Pascha. Eam festiuitatem postmodum Gregorius IV. qui anno 827. Pontificatum inivit, in honorem non tantum Martyrum, sed omnium etiam Sanctorum die 1. Novemb. in universa Ecclesia celebrem esse decrevit, quemadmodum supra in hoc eodem c. diximus, ad idem templum tolemnis statio habetur feria 6. infra octavam Paschæ.

S. MARIA IN VIA LATA.

25.
S. Mariæ in
via lata
templum.

S. Maria in Via Lata inter præcipuas Cardinalium Diaconas, ubi hospitium olim fuit S. Pauli Apostoli, ejus habitazione, ac rebus ibidem gestis clarissimum, in hoc siquidem loco conducto, de quo Act. 28. idem Apostolus pro-

pter Christi confessionem catena circumdatus mansit biennio toto cum custodiente se milite, omnibus ad se aduentibus prædicans regnum Dei, & Christi fidem, ideoq; complures dedit Epistolas, ad Ephesios, ad Philipenses, secundam ad Thimotheum, ad Philemonem, in quibus suorum vinculorum meminit; item Epistolam ad Hebræos; quin etiam Dominus sua visitatione, & confortatione hoc in loco cum dignatus est. Nam 2. ad Tim. 4. agens de hac prima sua defensione. *Dominus*, inquit, *mibi astitit qui confortavit me*. de hoc S. Pauli hospicio in S. Maria via lata extat ibi memoria in lapide exarata. Eiusdem hospitiū meminit Baron. tom. 1. Annal. ad Annum Domini 59. ibidem quoq; S. Lucas Evang. individuus comes Apostoli historiam Actuum Apostolorum, quæ ad biennium Romæ commorantis Pauli pervenit, conscripsisse existimatur. In hujus templi summo altari imago Deiparæ, quæ anulum gestat in digito, à S. Luca depicta religiose alleitur.

S. MARIA SCHOLA GRÆCÆ.

S. Maria Schola Græcæ in Delubro, ubi Ethnicorum tempore erat Ara, quæ vocabatur Maxima: ad hanc fontes ad veritatem iurejurando testandam adducebantur: cum verò ejusmodi Ara propè os cujusdam cloacæ sita esset, factum est, ut lapis ille perforatus, atq; ori cloacæ superpositus nostra ætate vulgò *Os veritatis*, appellaretur: nomen verò Scholæ Græcæ huic templo inditum videtur à proximo literarum græcarum Gymnasio. S. Dionysius Papa circa an. Domini 260. Donum suam, quæ eo in loco erat, in Ecclesiæ formâ redegit, quæ à Deipara nomen accepit. Eam verò vetustate collapsam Stephanus III. Papa restituendam curavit, cum in Gallis desperato jam valetudine à S. Dionysio Areopagita in eorum civitate ann. 714. esset consecutus, ut videre licet apud Sur. to. 5. ad calcem vitæ ejusdem S. Dionysii: tandem eam Stephani obitum Paulus I. Pont. ejusdem Stephani frater compluribus SS. corporibus ibi reconditis, in honore SS. Dionysii Areopagite & Sociorum perfecit, & consecravit: mox Adrianus I. anno 772. illam misericordè exornavit, ut ab ædis ornata dicitur Sancta Maria in Cosmedin. In ejusdem templi facellum jussu Pii V. Pontificis transiata est Deiparæ

S. Pauli
hospitium
lecturam.

S. Mariæ
in Cosme-
din
Schola
Græcæ.

Infirmus
Stephanus
Pont. à S.
Dionysio
Areopagi-
ta memi-
natus
sequitur.